

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 16.5.2006
KOM(2006) 224 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

KONVERGENČNÍ ZPRÁVA 2006 O SLOVINSKU

(vyhotovená v souladu s čl. 122 odst. 2 Smlouvy na žádost Slovinska)

{SEC(2006) 615}

1. ÚČEL ZPRÁVY

Podle čl. 122 odst. 2 Smlouvy musí Komise a ECB alespoň jednou za dva roky, nebo na žádost členského státu, na který se vztahuje výjimka, podat Radě zprávu o pokroku dosaženém členskými státy při plnění jejich závazků týkajících se uskutečňování hospodářské a měnové unie.

Tato zpráva byla vyhotovena na žádost Slovinska, která byla předložena dne 2. března 2006. Podrobnější posouzení stupně konvergence ve Slovinsku obsahuje technická příloha této zprávy [SEC(2006) 615].

Obsah zpráv vyhotovovaných Komisí a ECB se řídí ustanoveními čl. 121 odst. 1 Smlouvy. Podle tohoto článku musí zprávy zahrnovat posouzení slučitelnosti právních předpisů jednotlivých členských států včetně statutů jejich národních centrálních bank s články 108 a 109 Smlouvy a se statutem ESCB a ECB. Zprávy také musí posoudit, zda bylo dosaženo vysokého stupně udržitelné konvergence v daném členském státě na základě splnění kritérií konvergence (cenové stability, stavu veřejných rozpočtů, stability směnného kurzu, dlouhodobých úrokových sazeb), a také přihlídnout k několika dalším faktorům zmíněným v čl. 121 odst. 1 posledním pododstavci. Čtyři kritéria konvergence jsou blíže vymezena v protokolu připojeném ke Smlouvě (Protokol č. 21 o kritériích konvergence).

2. SLUČITELNOST PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

V Konvergenční zprávě 2004 [KOM(2004) 690] došla Komise k závěru, že co se týče začlenění centrální banky do ESCB v době přijetí eura, nejsou právní předpisy ve Slovinsku, zejména zákon o Slovinské bance, zcela slučitelné s článkem 109 Smlouvy o ES a se statutem ESCB/ECB. Navíc byla doporučena náprava několika zbývajících nedostatků, zejména s ohledem na cíle banky a osobní a institucionální nezávislosti.

Tyto nedostatky byly odstraněny novelou zákona o Slovinské bance přijatou slovinským parlamentem dne 30. března 2006. Tato novela zejména vyjasňuje, že pravomoci Slovinské banky v oblasti měnových funkcí, operací a nástrojů budou dnem zavedení eura ve Slovinsku převedeny na ESCB. Navíc byla zrušena možnost, aby se vláda podílela na správě devizových aktiv banky. S ohledem na zjištěné nedostatky byly důvody pro propuštění členů Rady guvernérů Slovinské banky uvedeny v soulad s důvody stanovenými ve statutu ESCB/ECB. A konečně byly pozměněny cíle Slovinské banky, které nyní přesněji odrážejí znění čl. 105 odst. 1 Smlouvy o ES. Zejména sekundární cíl banky (podpora obecné hospodářské politiky v souladu s cíli stanovenými Smlouvou o ES) je nyní jasně podřízen primárnímu cíli (cenová stabilita). Třetí cíl (týkající se finanční stability v souladu se zásadami otevřené tržní ekonomiky a volné soutěže) však není jasně podřízen primárnímu a sekundárnímu cíli, což představuje přetrvávající nedostatek.

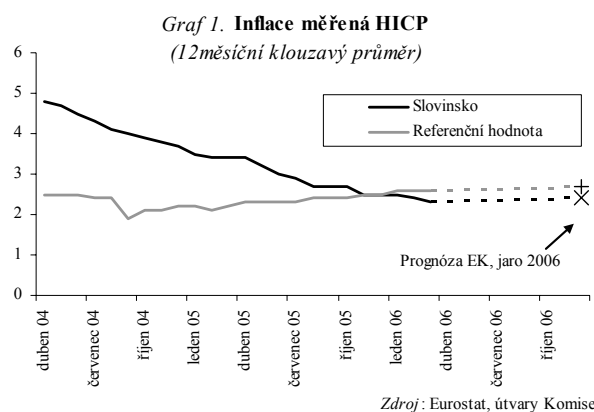
Právní předpisy ve Slovinsku, zejména zákon o Slovinské bance, jsou slučitelné s požadavky Smlouvy o ES a statutu ESCB/ECB.

3. CENOVÁ STABILITA

Vývoj referenční hodnoty

V Konvergenční zprávě 2004 Slovinsko kritérium cenové stability nesplnilo. Průměrná míra inflace ve Slovinsku během 12 měsíců předcházejících srpnu 2004 činila 4,1 procenta, což je více než referenční hodnota 2,4 procenta.

Průměrná inflace za 12 měsíců, která se používá pro posouzení konvergence, poklesla z 8,6 procenta v roce 2001 na 2,3 procenta v březnu 2006. V důsledku toho se postupně přiblížila referenční hodnotě a poprvé jí dosáhla v listopadu 2005. Od ledna 2006 se průměrná inflace za 12 měsíců pohybovala pod referenční hodnotou. V březnu 2006 byla referenční hodnota

2,6 procenta, což bylo vypočteno jako průměr průměrné míry inflace za 12 měsíců ve třech členských státech, jež dosáhly v této oblasti nejlepších výsledků (Švédsko, Finsko a Polsko) plus 1,5 procentního bodu. Ve stejné době byla míra inflace ve Slovinsku 2,3 procenta, tj. 0,3 procentního bodu pod referenční hodnotou.

Ovlivňující faktory a udržitelnost

Od poloviny roku 1999 do poloviny roku 2000 se inflace ve Slovinsku zvýšila na zhruba 9 procent, a to zejména v důsledku zavedení daně z přidané hodnoty. Znovu se začala snižovat ve druhé polovině roku 2001, kdy Slovinská banka také přijala nový rámec střednědobé měnové politiky. Jejím hlavním cílem bylo zajistit brzké přistoupení k eurozóně snížením inflace a postupnou stabilizací směnného kurzu. Od roku 2003 byl dezinflační proces podpořen koordinovaným přístupem slovinské vlády a centrální banky. Jeho důvěryhodnost posílila efektivní kontrola regulovaných cen, udržení stejné úrovně mezd ve veřejném sektoru a stabilizace směnného kurzu od poloviny roku 2004, což mělo na druhou stranu za následek i udržení stejné úrovně mezd v soukromém sektoru. Dezinflace v posledních letech byla podpořena také obezřetnou hospodářskou politikou a hospodářským růstem pod úrovní potenciálního růstu v letech 2001 až 2003. Postupné snižování míry nezaměstnanosti od roku 2003 v souladu s růstem ekonomiky nicméně nebylo doprovázeno vyššími tlaky na mzdy a ceny, což naznačuje, že snížení inflace bylo výsledkem faktorů, které by podle očekávání mohly podpořit prostředí nízké inflace i ve střednědobém horizontu.

Inflace v roce 2005 byla ovlivněna příznivým vývojem cen některých kategorií zboží, který v podstatě odrážel pozitivní vliv přistoupení k EU, což pomohlo vyvážit výrazně negativní vliv zvyšování cen ropy na světových trzích. I když přistoupení k EU také přispělo k vyšší konkurenci na domácích trzích s trvalými účinky na inflaci, přinejmenším část příznivého vlivu na vývoj cen podle očekávání postupně vymizí.

I přesto zůstává inflační výhled na zbytek roku 2006 příznivý. Očekávané zvolnění negativních účinků vnějšího prostředí na ceny energií bude v zásadě vyrovnáno pomalým zvyšováním inflace jiných cen než cen energií z výrazně nízkých hodnot, kterých dosáhla v roce 2005. Zároveň se očekává, že nižší tempo růstu nákladů na jednotku pracovní síly zaznamenávané již od roku 2002 bude pokračovat i v roce 2006, a průměrná inflace by se podle předpovědí měla mírně snížit ze 2,5 procenta v roce 2005 na 2,4 procenta v roce 2006.

Z dlouhodobého hlediska představuje konečná konvergence domácích úrokových sazeb na úroveň eurozóny a možnost zvýšení sazby daně z přidané hodnoty plánovaného na rok 2007 riziko pro inflaci. Slovinsko se proto musí i nadále chovat obezřetně, aby ochránilo své nízkoinflační prostředí a dobrou konkurenceschopnost. Odvážnější orientace fiskální politiky by pomohla snížit rizika pro inflaci a hladinu mezd by bylo vhodné udržet na stejné úrovni i po roce 2006.

Slovinsko od listopadu 2005 dodržuje referenční hodnotu pro inflaci a pravděpodobně ji dodrží i v nadcházejících měsících. Kritérium cenové stability Slovinsko splňuje.

4. STAV VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ

V Konvergenční zprávě 2004 Komise uvedla, že na Slovinsko se nevztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku a že splňuje kritérium týkající se stavu veřejných rozpočtů.

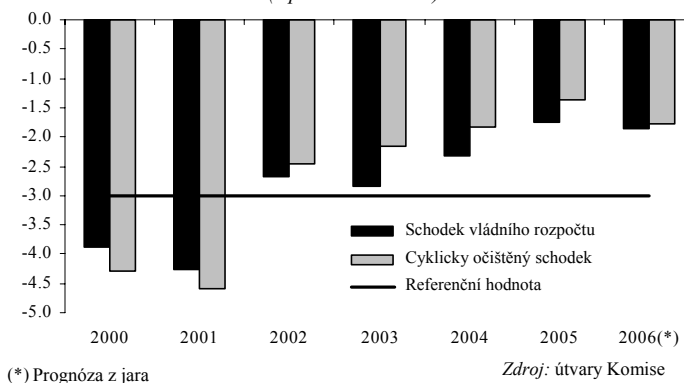
Veřejné finance ve Slovinsku se v letech 2000 až 2001 zhoršily a v roce 2001 dosáhl schodek veřejných financí výše 4,3 procenta HDP. Po nápravě v letech 2002–2003 zůstává schodek veřejných financí od roku 2002 pod hranicí 3 procent HDP.

Větší snaha o rozpočtovou disciplínu a hospodářské oživení po roce 2004 napomohly dalšímu snížení schodku veřejných financí, nejdříve na 2,3 procenta HDP v roce 2004 a poté na 1,8 procenta HDP v roce 2005. Snaha vlády o zdravou rozpočtovou politiku byla

nejvíce patrná v roce 2004, kdy musela kvůli nižšímu výběru daně z přidané hodnoty snížit výdaje, aby dodržela rozpočtový cíl.

Slovinsko v roce 2006 usiluje o schodek veřejných financí ve výši 1,8 procenta HDP, což je o něco méně, než předpovídají útvary Komise ve své prognóze z jara 2006. Neplánuje se žádné snížení schodku v porovnání s rokem 2005. Naopak se vzhledem k předpokládanému příznivému ekonomickému prostředí očekává, že strukturální schodek, který v roce 2005 dosahoval 1,4 procenta HDP, se zhorší na 1,8 procenta

Graf 2: Slovinsko: Schodek vládního rozpočtu (v procentech HDP)

HDP. Zároveň se však očekává, že zůstane pod úrovní minimální referenční hodnoty 1,9 procenta stanovené v Paktu o stabilitě a růstu, která má fungovat jako určitá pojistka proti překročení referenční hodnoty 3 procent HDP v době normálních makroekonomických výkyvů.

Veřejný dluh se od roku 2000 pohybuje mírně pod úrovní 30 procent HDP. Na konci roku 2005 dosahoval hrubý dluh výše 29,1 procenta HDP, místo 29,5 procenta v roce 2004. Očekává se, že ve střednědobém horizontu zůstane veřejný dluh pod úrovní 30 procent HDP.

Podle konvergenčního programu z prosince 2005 spočívá rozpočtová strategie v postupném snižování schodku veřejných financí na 1 procento HDP v roce 2008. Program ohlásil daňovou reformu, která povede ke snížení poměru příjmů k HDP o 1,8 procentního bodu, a snížení výdajů, které povede k poklesu poměru výdajů k HDP o 2,5 procentního bodu. V posledním aktualizovaném konvergenčním programu byla uvedena některá konkrétní opatření na podporu konsolidace a o dalších opatřeních se uvažuje.

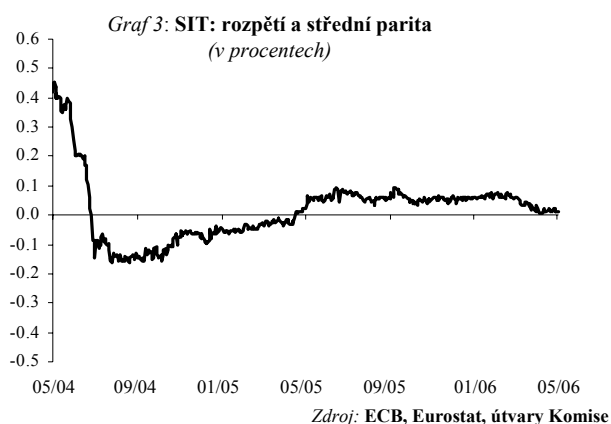
Rada posoudila aktualizovaný konvergenční program Slovinska dne 14. února 2006. Rozpočtovou strategii považuje za realistickou a rizika ohrožující rozpočtové projekce v programu za poměrně vyvážená. Má se však za to, že Slovinsko čelí velkému riziku, co se týče dlouhodobé udržitelnosti. Podle současných projekcí založených na stávajících opatřeních se zdá, že Slovinsko čelí velkému riziku, co se týče dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí, v důsledku značného nárůstu výdajů spojených se stárnutím populace. Rada proto vyzvala Slovinsko, aby posílilo rozpočtovou konsolidaci, zejména usilovalo o včasnou nápravu rozpočtu a podniklo opatření ke zlepšení dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí.

Na Slovinsko se nevztahuje rozhodnutí Rady o existenci nadměrného schodku a kritérium týkající se stavu veřejných rozpočtů splňuje.

5. STABILITA SMĚNNÉHO KURZU

Podle Konvergenční zprávy 2004 Slovinsko nesplňovalo kritérium směnného kurzu. V době hodnocení se tato země již dva měsíce účastnila ERM II.

Pro hodnocení stability směnného kurzu je použito dvouleté období od května 2004 do dubna 2006. Slovinsko vstoupilo do ERM II dne 28. června 2004 a dosud v ERM II strávilo 22 měsíců. Střední parita ERM II pro tolar odpovídá tržnímu směnnému kurzu v poslední den obchodování před rozhodnutím o přistoupení k ERM II. Jelikož dlouhodobá politika neustálého oslabování tolaru pokračovala až do přistoupení k ERM II, směnný kurz tolaru a eura se během dvou měsíců před vstupem do ERM II posunul z 0,45 procenta nad budoucí střední paritou

na počátku května 2004 na střední paritu dne 25. června 2004. V rámci ERM II zůstává směnný kurz tolaru a eura blízko střední paritě s maximálními odchylkami 0,16 procenta ve slabé části a 0,10 procenta v silné části fluktuálního pásma. Průměrná absolutní odchylka směnného kurzu tolaru a eura od střední parity v období použitém pro toto hodnocení byla 0,08 procenta.

Stability směnného kurzu v rámci ERM II bylo dosaženo za současné existence stabilního úrokového diferenciálu vůči eurozóně ve výši těsně pod 2 procentními body po většinu zkoumaného období. Po zvýšení sazeb od prosince 2005 ze strany ECB a snížení úrokových sazeb Slovinskou bankou od ledna 2006 se diferenciál nedávno snížil na méně než 1 procentní bod. Spolu s pravděpodobným snížením rizikové prémie na slovinská aktiva v ERM II přispěl kladný úrokový diferenciál k posílení tolaru.

Stabilita směnného kurzu tolaru a eura byla podpořena dohodou uzavřenou v roce 2001 mezi Slovinskou bankou a většinou komerčních bank o spolupráci při intervencích na devizovém trhu. Slovinská banka zejména využila facilitu devizových swapů k udržení výrazné stability směnného kurzu tolaru a eura v rámci ERM II. Jelikož střední parita ERM II správně sehrála svou roli při ukotvení očekávání finančních trhů, nebyly „cenové intervence“, jež byly také součástí této dohody (kdy centrální banka stanoví základní směnný kurz, za nějž musí komerční banky účastníci se dohody obchodovat), použity od prvního měsíce po vstupu do ERM II. Přechod na nový systém vyžadoval dočasnou přímou intervenci na devizových trzích, která ohlásila změnu na kurzový režim. Vzhledem k tomu, že na počátku července 2004 došlo ke stabilizaci tolaru, nebyly žádné další přímé intervence v rámci ERM II nutné.

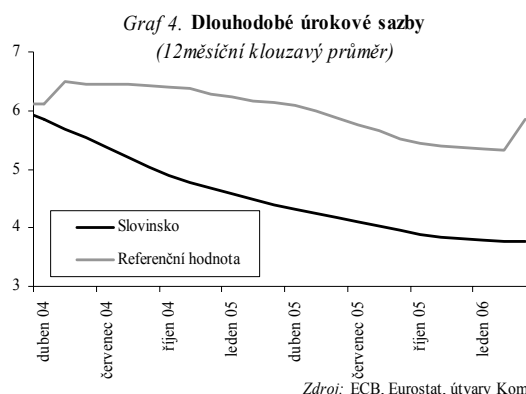
Po celé období dvou let posuzovaných v této zprávě se tolar držel velmi blízko střední parity ERM II. Nedošlo k žádné devalvací střední parity tolaru v rámci ERM II z popudu Slovinska. V červenci 2006, kdy by Rada mohla vydat své rozhodnutí, se bude tolar účastnit ERM II již více než 24 měsíců. Kritérium směnného kurzu Slovinsko splňuje.

6. DLOUHODOBÉ ÚROKOVÉ SAZBY

Podle Konvergenční zprávy 2004 Slovinsko splňovalo kritérium konvergence úrokových sazeb. Průměrná dlouhodobá úroková sazba ve Slovinsku v roce končícím v srpnu 2004 byla 5,1 procenta, což je pod referenční hodnotou 6,4 procenta.

Rozpětí ve srovnání s průměrnými dlouhodobými úrokovými sazbami v eurozóně se od poloviny roku 2002 do konce roku 2004 výrazně zmenšilo, zejména v důsledku postupného poklesu slovinské míry inflace, snížení krátkodobých sazeb a rizikové prémie země a perspektivy přistoupení k eurozóně. Od přistoupení k ERM II v červnu 2004 se rozpětí pohybovalo mezi 10 a 70 bazickými body.

Dvanáctiměsíční klouzavá průměrná dlouhodobá úroková sazba použitá k posouzení kritéria podle Smlouvy se po celé hodnocené období snižovala.

V březnu 2006, což je poslední datum, pro něž jsou k dispozici údaje, dosáhla referenční hodnota, získaná jako průměr dlouhodobých úrokových sazeb ve Švédsku, Finsku a Polsku plus 2 procentní body, výše 5,9 procenta. Dvanáctiměsíční klouzavý průměr výnosu z desetiletých slovinšských státních dluhopisů dosáhl 3,8 procenta, což je pod referenční hodnotou. Kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb Slovinsko splňuje.

7. DALŠÍ FAKTORY

Finanční systém Slovinska se výrazně začlenil do širšího finančního systému EU. Dodržování *acquis communautaire* v oblasti finančních služeb bylo již v zásadě dosaženo při přistoupení a v přejímání právních předpisů přijatých v souvislosti s Akčním plánem finančních služeb bylo dosaženo značného pokroku. Velikost finančního systému je poněkud menší, než by naznačoval relativně vysoký stupeň rozvoje ekonomiky. Konkurence s přeshraničními službami poskytovanými jinými finančními institucemi EU se sice zvyšuje, slovinšský finanční systém ovšem není plně privatizovaný a jeho stupeň zahraničního vlastnictví se sice blíží členským státům eurozóny, je však nižší než v jiných nových členských státech. Silný hospodářský růst a konvergence úrokových sazeb podpořily postupné zvyšování tempa růstu bankovních úvěrů soukromému sektoru, zejména domácnostem. Obzvláště poměr devizových úvěrů domácnostem se zvýšil ze zanedbatelné úrovně v roce 2003 na téměř 50 procent nových úvěrů v roce 2005.

Slovinská ekonomika je výrazně otevřená obchodování, ale relativně málo přijímá přímé zahraniční investice. Slovinsko také zaujalo relativně pozvolný přístup ke strukturálním reformám, zejména co se týče liberalizace a privatizace. Zároveň má Slovinsko průmyslovou strukturu podobnou eurozóně. Relativně nízký příliv přímých zahraničních investic je spojený s procesem privatizace, který nebyl ve srovnání s většinou ostatních členských států příliš nakloněný účasti zahraničních investorů. Nízká intenzita přímých zahraničních investic může omezit konkurenční tlaky na domácím trhu. Pro hladké fungování vnitřního trhu ve Slovinsku je také důležitý další pokrok při transpozici a používání směrnic EU.

Slovinsko má tradičně silně vyvážený běžný účet, který v zásadě odráží rovnováhu mezi schodkem v obchodě se zbožím na jedné straně a přebytkem v obchodě se službami spolu s kladnou bilancí běžných transferů na straně druhé. Běžný účet ve Slovinsku vykázal v roce 2005 schodek ve výši 1,1 procenta HDP, ve srovnání se 2,1 procenta v roce 2004. Toto zlepšení bylo zejména výsledkem zvrácení trendu postupného zhoršování bilance obchodu se zbožím od druhého čtvrtletí roku 2005 a urychleného zlepšení bilance obchodu se službami. To naznačuje, že zhoršení běžného účtu v roce 2004 bylo pravděpodobně jen přechodným jevem a nepoukazuje na to, že by slovinská ekonomika měla potíže s konkurenceschopností nebo že by existovaly možné tlaky na směnný kurz. Nejsložitějším úkolem pro Slovinsko v blízké budoucnosti bude zajistit zdravou konkurenceschopnost, k čemuž bude nutné udržet mzdy na stejné úrovni. Zároveň by mohlo Slovinsko, i přes vysoký domácí sklon k úsporám, více využít zahraničních úspor ke zvýšení domácích investic a produktivity.

* * *

Vzhledem ke svému hodnocení ohledně splnění kritérií konvergence se Komise domnívá, že Slovinsko dosáhlo vysokého stupně udržitelné konvergence.